

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-tőzsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

A bácstvárosi fényes győzelem.

Az időközi választások eredménye rendszerint keveset nyom a politikai helyzet mérlegében. Eggyel több vagy kevesebb mandátuma van-e egyik-másik pártnak, nem igen számít, nem nagy hatása a viszonyok alakulásában.

A mai körülmények között azonban nem fokozott hatása, hanem szinte döntő fontossága van egy-egy választási eredménynek.

A június 4-ik és az azóta megismétlődő események a függetlenségi párt és a vele egyesült többi ellenzéki pártok folyton azt hangoztatják, folyton azt hirdetik, izgató kortesműveleteikbe mindig csak abba kapaszkodnak, hogy a nép elfordult a munkapárttól, a nemzet velők van, a választóközönség elítéli a kormány és pártja erélyes intézkedéseit.

Hogy a nép miként érez a politikai anarkistákkal, a társadalmi béke fölforgatóival, azt gyönyörűen megmutatta a bácstvárosi választás.

A munkapártnak egy régi, exponált tagja, aki a 67-es politika minden mozgalmában, fordulatában, ténykedésében minden kétértelműséget kizáróan, egyenesen, bátran részt vett; aki politikai ellenfeleinél szinte vörös posztó volt, — föllépett és hirdette a 67-es politika helyes, üdvös eszméit, elveit; dicsérte és dicsőítette a kormánynak és gróf Tisza Istvánnak erélyes, kiméletlen,

de céltudatos intézkedéseit; kijelentette, hogy ezekkel azonosítja magát.

És föllépett az »egyesült ellenzék«-nek embere (dr. Hadzsy Koszta a neve), s szidta, gyalázta a kormányt, Tiszát és a munkapártot. Magasztalta Jústót, Apponyit, Kossuthot, Andrássyt és — Tomics Jásót.

A választóközönség mindkét jelöltet meghallgatta és azután leadott szavazatával döntött.

Hej, micsoda döntés volt ez! *Kétezer-nél* több szavazat esett *Evetovitsra* (pedig nem is igen erőlködtek a munkapártiak) és csak 200 és néhány az »egyesült ellenzék« honmentőjére.

Hol vagy nemzetem óriása: *Buza Barna*? Erről a választásról írj vezércikket a »Magyarország«-ba. Közismert igazság-szeretetedől és nemes, önzetlen szándékaidtól vezetted, most is kürtöld világgá, hogy Bácsstvároson *kétezer* választót csendőrel kellett az urnához vezetni, mert különben valamennyi az »egyesült ellenzék« elvázott hősére szavazott volna.

Hát még a margittai választás?! Ott, abban a régi *ellenzéki* kerületben, ahol a Szatmári Mókók is könnyen győztek valaha, most még jelöltet se mernek fölléptetni a kurucok.

Hazám letört nagyjai, kiáltások csak tovább:

»a nemzet velünk van.«

A bácstvárosi és margittai választás megmutatta, hogy mennyire van igazatok.

Lapunknál fennállott technikai akadályok a mai napon megszűntek.

Az idő rövidege miatt azonban a kiszorult hirdalanyagot csak a *jövő számban* adhatjuk le.

Sport verseny Baján.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1912. aug. 20.

Nagy boldogasszony napján folyt le az uszázverseny, amely minden tekintetben nagy-sikerű volt. A szabadkai Sportegylet és a Mohácsi tornaegylet hevonásával oly nagyszámú nevezéseket adtak le, amely dicséretére válna bármelyik vidéki sportegyletnek. A verseny rendezéséért külön dicséret illeti dr. Móder Gézá, a bajai sportegylet agilis elnökét, aki el nem csüggedő férfias munkával, ernyedetlen szorgalommal nagy körültekintéssel és kitartással vezette a versenyt. Hogy ily nagyszerűen sikerült a verseny, az az ő elvitathatatlan érdeme. Délután barátságos focibálmérkőzés volt Szabadka és Mohács között, amely 6:2 arányban Szabadka javára dőlt el. A mérkőzés előtt Erdélyi Gyula polgármester helyettes ünnepies üdvözlő beszédet tartott és felavatta az új spottelepét.

A délelőtti uszázverseny részletes eredménye a következő:

I. 50 m. gyermekverseny. 3 előfutam után a döntőben 1. Scheidl K. BSE. 2. Bárány Mohácsi TE. 3. Lázár Bajai SE. 21 induló.

II. Vándordíjas staféta. 1. A Bajai SE. első csapata (Boros G. Kovács A. Belosits B. Bajai Ernő dr.) Idő 2 perc 23³/₅ mp. 2. A Bajai SE.

Szerelmek.

Az aranypók.

Irtá: Hantos József.

III.

Egy póknak ujjongni . . . csupa babona. Legyen hát babona, de ezek a vékony, rezgő arany lábak reménytelő támasztékok . . . Hátha nem hiába ereszkedett le elé a Fortuna szövögető szörnyetege. Hiszen csak egy halvány, leheletszerű gondolat is elég arra, hogy megváltozna ez az emésztő élet, hogy szelepet találna ez a feszítő erő, mely ott benn dult habföhér, hullámzó keble alatt. Imádságos babona, amely felkeltette a szunynyadó reménysugarak legkisebbikét is.

A napsugár ziporkázott a mesteri hálón, amellyel befonta az utat az aranyos lábu művész. Szemét magánál tartotta az aranypók, tekintete vibrált a szövökarmok munkáját kísérve.

Az illatos ágak suhantak, a pók menekült a messzenyuló szálon, a háló elpusztult és megjelent kábult, ittas szeme előtt az aranypók babonája, a jobb jövő sugara, az a barna, erős, szép férfi, kit az aranypók hozott és ezüstszálakkal ölelt és kötötte oda az asszony gömbölyű, klasszikus csipőjéhez. Egy vékony szállal odahúzta, odakötötte az asszonyhoz. Kerítő lett hálából, mert az asszony hitt benne.

Buja, véres szemét felemelte a nap az illatyzó orgonabokrok mögöl körisbogarak nehéz illattal kábultak bele sietős szerelmükben és párosával csapongtak. A halvány vöröseszöld tónusba élesen vágódtak bele a két remegő testét összekötő szálak, mint a megalvadtt vér fibrinjé. Szívükbe lehelődött a levegő mámore, agyuk delejálma és a magnetikus erő hatása alatt közeledtek egymáshoz az ajkak. Egymásra találtak, szom-

jasan, mámoreosan perverszül tapadtak össze sokáig . . . csók nélkül sokáig . . .

Az asszony nem is kérdezte, honnan jött, kicsoda. Hiszen ismerte: az aranypók.

Nem tudtak elválni, pedig amott messziről már jött a sötétség puha plüss takarójával. Jaj, ha az betakarja őket — érezte az asszony — gyönyörű bünbe esik. És már jön puha ölelésével, már érzi testén a mindenható zsbibadtságot végigfolyni, már érzi mint remeg a férfi karja puha, omló derekán, és dobog a szív, hullámzó, megfeszülő mellén.

Nem szabad várnia, futni kell valami elől, talán még megmentheti azt az undok másikat ott a törvényes ágya mellett. De ezért csak habozik, erővel teszi ki magát a hatalmas, vágó kísértésnek.

— Holnap, ilyenkor jöjj ide, az aranypók hálójába.

És eljött holnap, és jött az este puha plüss leple és az aranypók újra megszötte remekművű lakását, mikor távozni készült két bágyadt ember. Az orgonabokrok illata, s sietős szerelemben me-rült körisbogarak nehéz lehelete omlott le csúszva az asszony fejedelmi fehér pongyolájáról, arról a habról, amelyalól felrepedve körülcsokdostaragogyó bokáját . . . És a férfín is ugyanez az illat volt . . . az asszony illata.

A beszött út előtt megállt a két mámoreos ember, egymásra néztek, megtört fényű nedves szemük tekintete langy melegen fonódott össze. Messzire, sok hónapra tekintettek előre. Gyengéd rózsapír szaladt végig az asszony halvány bőre alatt, kábultan omlott a férfi keblére, szája a férfi remegő ajkát kereste és azt suttogetta; az aranypók.

Elkerülték a hálót, nem akarták elpusztítani újra, hiszen csak az előbb szakította össze a férfi, mikor jött perverszül remegve. És milyen

szorgalmas volt a fényes, csunya állat, milyen hamar gondoskodott a jövőjéről. — Igen a jövő! Így váltak el egymástól.

A jövő tele sejtéssel lassanként megérkezett, de közbe mélyen nézett arra a másik emberre ott az ágya mellett, nézte a boldog boldogtalant és valami szánalom, sajnálat, valami tisztességes mély érzés körülövezte nyaka körül puha, gömbölyű karját. Csak megjutalmazásul, mert olyan igen várta azt a jövőt, mely csak az övé és az aranypóké.

És kün a kertben fagyosan, a dértől cirmosan nyújtózkodtak az orgonáágak és a körisbokrok hó alatt voltak. Minden fehér volt és puha, az asszony is édes, fehérén puha, az asszony is édes, fehérén puha flanelt pongyolájában, abban a fehérben eljött megkeresni a hópuhaságban azt a kispokot azt a padot és azt a terebélyes, virgától sulyos bokrok. Az orgonabokrok illata, sietős szerelemben merült körisbogarak nehéz lehelete omlott le a redőkben megmaradva, megszenesedve az anyai idomokhoz üdén simuló ruháról . . . Ilyen illata volt a férfínak is. És az aranypók? . . . Azt most a jövő . . .

És mikor az ágyát köröskörülálló emberek közül az az egyik, a szánné való boldog ember, odanyujtotta hozzá, a vérvesszeségtől fehér testéhez azt a síró kis életet, a szenfedéstől aláfes-tett szemei visszanéztek a multba, oda vissza az orgonabokrok, a körisbogarak és az aranypók multjába . . . Magához ölelte, a tele kebeléhez és álomszerűen, halkan, titkolódva súgta a kis legintinebb barátjának az ő legnagyobb titkukat.

— Édes, boldogító, szép aranypók.

(Vége.)

második csapata. 3. Szabadkai SE. 4. A Bajai SE. harmadik csapata. 4. Mohácsi TE. 5. Bajai Sportegylet negyedik csapata. Baja öt staféta csapatot állított ki.

III. 100. m. melluszás. 1. Boros István BSE. 1 p. 31²/₅ mp. 2. Fülöpp I. BSE. 3. Koller M. BSE.

IV. 50 m. juniorverseny. Két előfutam után a döntőben 1. Gedra I. BSE. 38 mp. 2. Kollár K. BSE. 3. Szilágyi T. BSE. 4. Emánuel SzSE. 10 induló.

V. 100 m. Bajnokság 1912-re. Bajnok báró Vojnits M. SzSE. 1 p. 14¹/₅ mp. 2. Bajai Ernő BSE. 3. Boros Géza BSE.

VI. 50 m. hátszás. 1. Horváth B. BSE. 2. Nozdovicky Z. BSE. Nagy István SzSE feladta.

VII. 50 m. Főverseny. 1. Vojnits M. SzSE. és Bellosits B. BSE. holtversenyben. 3. Zsedényi SzSE.

VIII. 400 m. Bajnokság, Bajnok: Bajai Ernő dr BSE. 2. Kollár K. 3. Zsedényi SzSE.

IX. Hölgyverseny 50 m. Sárközi M. 2. Klauber F. 3. Klauber A. 4. Lovas J.

X. Vigaszverseny 50 m. 1. Sztojkovics 2. Bellovits László. 3. Nedvirt MTE.

XI. 50 m. Ifjúsági verseny. Három előfutam után döntőben. 1. Gedra BSE. 47³/₅ mp. 2. Jorgovits BSE. 3. Kerekes BSE. 4. Koller BSE. 5. Emánuel SzSE. 18 induló.

Eltűnt malomtulajdonos.

Szabadka közgazdasági életének meglepő szenzációja derült ki vasárnap reggel. Strassburger János szabadkai malomtulajdonos, kinek gözmalma ez év április 14-én leégett, egy héttel ezelőtt eltűnt és a mint biztosan meg lehetett állapítani, kiment Amerikába. A váratlan eltűnés, mert Strassburgernek se pénzintézeteknél, se kereskedőknél érdekeltsége nincsen, az első pillanatban érthetetlennek tetszett. Most azonban már nyilvánvaló, hogy a gazdagnak hitt embert tönkretették a tőzsdespekulációi és hogy nagy összegre rugó különbözőzeti maradtak fedezetlenül. Szabadkára 5-6 évvel ezelőtt jött Strassburger, itt megvette az Antunovics-féle malmot, melynek szakszerű vezetése folytán 150,000 koronára gyarapította a vagyonát. Tavaly azonban balszerencséjére el kezdett járni a tőzsdére, hol az első hetekben nyert is néhány ezer koronát. Ettől felbátorodva egyre nagyobb mohósággal követte a Rosner-féle hausse-párt spekulációját. Rosnerrel együtt ő is letört és a veszteség összege, melyet a múlt évben kifizetett, megközelelti 100,000 koronát.

Tavasszal aztán ismeretlen okokból leégett Strassburgernek a gözmalma és a szenvedett kárért 56.000 koronát fizettek ki neki a biztosítótársaságok. Ez az összeg azonban még arra is kevés volt, hogy az ingatlanára bekebelezett kölcsönök összegét kiegyenlíthesse. Az adósságokat azért kellett kifizetni, mert leégett malmának területét átengedte a városnak és kapott érte egy ingatlant, meg ráadásul 40.000 koronát. Ezt a pénzt szintén fölemésztették a tartozásai és a tőzsdeveszteségei, úgy hogy elutazása előtt való napon felment Budapestre, bejelentette az érdekelteknek, hogy nem tud fizetni és fölhitte őket, hogy egyezzenek ki vele. Ezek azonban nem hitték el neki, hogy tönkrement volna és tárgyalni sem akartak vele, hanem az összeg teljes kiegyenlítését követelték. Strassburger ezek után csak egy megoldást talált; kiment Amerikába. Családja, mely idehaza maradt, egyezkedési tárgyalásokba bocsátkozott a tőzsdebizományosokkal.

Asszonypolitika.

A csonoplyai függetlenségi Kör a napokban tartotta zászlószentelési ünnepségét, melyen a zászlóanyai tisztet *Fernbach* Károly ny. főispán orsz. képviselő neje töltötte be. A megyei közélet minden ügye iránt élénken érdeklődő urnő ez alkalomból felavató beszédet mondott, mely érdekes világot vet egy olyan nőre, ki politikai légkörben nevelődött és tényezővé bontakozott ki. A beszéd bevezető részét szövezerint közöljük:

Tisztelt ünneplő közönség!

Kicsinynek, magyarnak, öregnek, fiatalnak, szent áhitattal kell Magyarország zászlajára tekinteni, mert a piros-fehér-zöld zászló jelképezi a

mi erőnket, amellyel ezt a földet a magunk vértéségével megszereztük, egyezredéven keresztül megtartottuk, jelképezi a mi ugyszólván páratlanul álló küzdelmeinket, melyek dicsőségtől teljesek, a mi szenvedéseinket, melyek még ma is vérfagyasztók, ha akár a muhi pusztát, akár a mohácsi vészt, akár a világi gyászt idézzük fel emlékezetünkben, de jelképezi a mi reményeinket is, amelyeket a jövőbe vetünk. Kifejezi ez a zászló a mi fajszeretetünket és nyelvünkhez való ragaszkodásunkat és testvéri érzelmeinket azokhoz a nem magyar ajkuakhoz, akiknek hazát adtunk.

De legfőképpen Magyarország függetlenségi törekvéseinek a jelvénye a magyar zászló. Akinek nincsen a szíve mélyébe vésve ez az érzés, aki nem akar ezért a célért küzdeni, az nem méltó, hogy a magyar trikolorra ráemelje a szeméit. Aki azt merészkedik hangoztatni, hogy ez az ezeréves magyar nemzet, az európai műveltség megvédelmezője és maga is európai műveltségűvé válva nem érett még meg a szabadságra és függetlenségre: az szentségtörést követ el azon eszme ellen, amely a legdrágább minden nemzet előtt. És zászlót tulajdonképpen csak szabad és független nemzet érdemel meg, amely maga intézi a sorsát. Őseink ezt a zászlót megérdemelték, de vajjon megérdemeljük-e mi?

Mintha az elernyedés sivatagában élnénk, ahol homokfelhők hatolnak be a szemekbe, hogy ne lássuk tisztán, a fülekbe, hogy ne halljuk, testünk minden sejtjébe, hogy megakadályozzák az egészséges vérkeringést és szívműködést. És itt áll a magyar nemzet fáradtan, bénán, tele lemondással, mindenütt önzés, egyéni érdek, ritka, mint a fehér holló a kemény derék, az önfeláldozó bátorság, a kitarás, fiatal, öreg a könnyű és kényelmes megélhetést keresi, kevés kötelességtudás, sok léhaság, mely az életet az élvezetek tengerének nézi, a hová az embernek csak bele kell magát vetni s az ár majd csak elsodorja valahová.

H I R E K.

Az ifjúsági egyesületek átalakító hatása a társadalomra.

(Pedagógiai értekezés.)

Tóth Jenő garai tanítótól.

Népkultúra! ezen szó, melynek általános keresztülvitele teljes átalakulást hoz a nemzetre, nemcsak a munkás gárdát a tanító-világot, nemcsak a világot beutazó sajtót élénken foglalkoztatja, hanem maguk az ország vezérferfiái is a tett mezejére lépnek, hogy a fenti ideális eszme minél hamarabb testet öltösson. Az eszme megszületett, szépen fejlődik csak folytatólagosan ápoljuk tovább, hogy az 1-2 évtizedes csemete százados fává növekedve a szocializmus tanai által felkorbácsolt zűr-zavaros aknamunkának könnyebben ellenszegülhessen; a vallástalanság szülte egetverő káromlásai a vele szoros összefüggésben levő óriási félszágosságok minél nagyobb mérvben ellensúlyoztassanak a józan egészséges gondolkodás népmiveltés által.

A fenti cél, mely édes hazánk alapos átalakulását célozza az iskolában veszi kezdetét. Tehát a népkultúrának a népiskola veti meg fundamentumát, melynek folytatólagos működése az ifjúsági egyesületek és tetőzete az olvasókörök, melyek áldásos befolyással vannak a népre, ha azok működésükben Krisztus törvényeit követik és azokat mindenkoron szem előtt tartják. Ha már csakugyan sok jót várunk az ifjúsági egyesületektől, úgy válllvetve közös erővel lépünk a cselekvés terére, porondjára, hogy minél nagyobb körben észlelhető legyen az ifjúsági egyesületek Isten, király és haza iránti működése.

Mi a tulajdonképpeni célja az ifjúsági egyesületeknek?

Célja az ifjúsági egyesületeknek előmozdítani a népnevelést, terjeszteni a műveltséget, ápolni a józanságot, mértékletességet és ezek által az erkölcsöket nemesisíteni, a haza és végül Isten iránti szeretetet az olvasás és példaadás által ápolni. A fentiekből láthatjuk, hogy az ifjúsági egyesületek hatalmas tényezői a népkultúrának, mert az olvasás mesterségét az iskolában, már elsajátított ifju továbbképzésére eléggé bőséges anyaggal kedveskedik. Ezen szempontból nem

lehet eléggé aianlani a különböző, de mindig jóra célzó ifjúsági egyesületeknek minél szélesebb körben való életbeléptetését. Szükség volna tehát lehetőleg minden iskolát egy-egy ifjúsági egyesülettel összekötöni alkalmas népiratokkal, folyóiratokkal, könyvekkel, amelyekből azután az ifjúság anyagi és erkölcsi hasznót meríthet, szívét és lelkét istennek tetsző módon kiképezheti. Amennyit az egészséges jó levegő a testnek, legalább annyit használ a jó olvasmány a léleknek. Mennyi sötétség oszlanék el a nép lelkéről, mennyi tudatlanság, káros elfoglaltság, téves hit és veszedelmes babona irratnék ki lelkéből, ha alkalmas olvasmányokat adnánk kezébe. Kell lenni még egy oly üdvös intézménynak, melynek tagjai ép abban az ifjúságban vannak, amidőn legjobban rászorulnak a helyes irányításra, a jó-akaró ügyes vezetésre. Szép eredménnyel kecsegtet bennünket az ifjúsági egyesület, ha az egyesület nem pedig az iskola. Tudjuk azt nagyon jól, ha nem gondoskodunk elég szórakozásról az egyesület ifju tagjainak, úgy ezen nemesis intézmény mihamarább beadja a derekát. Hiszen tudjuk azt is nagyon jól, hogy már a 12-15 éves iskolakötelesek az ismétlő iskolát nyűgnek tekintik. Mit szólnon hozzá a 15-20 éves ifju, ki leginkább azt az időt áldozza fel célunk elérésében, midőn Katijával legszebben lejtethné el kedvelt nemzeti táncát. Társalgó modorban tartott szellemi foglalkozás az, mely az ifjút az egyesületnek megnyeri. Hát ha még azt látja, hogy itt alkalmas könyvek is kaphatók, sőt még mulatságok is rendeztetnek, így fölébred az ifjúság az egyesület iránti érdeklődés annak helyiségét szives-örömmel látogatja.

Minő eszközök használhatók fel az ember társadalmi rendeltetését tekintve ezen cél elérésére?

Az ifjúsági egyesületeknek három dolgot kell felölelniök: az ifjúsági könyvtárt, az ifjúság számára rendezett előadásokat és az ifjúság köréből megalakítandó daleyegysületeket. Mindmennyiből a vallás-erkölcsös érzület, a haza iránti szeretet és a társadalom iránt érzett általános szeretet és tisztelet sugározódik ki. Az ifjúsági könyvtárak a világosságot szórják szét a nép közt amikor a vallásosságot, erkölcsösséget, hazafiasságot s a műveltséget terjesztik. Minők legyenek most már a jó könyvek? A könyv tartalma szigoruan vallás-erkölcsi alapra legyen fektetve és a maga teljes valóságában ölelje fel a haza eszméjét, hogy idővel e nazának minden polgára büszke lehessen, hogy magyarnak született. Válogassuk meg jól az egyes olvasmányokat, melyeket a kis olvasónak nyújtunk. Elsőkül álljanak a mesészerű rövid elbeszélések, melyek hatalmas felbresztői a gyermeki léleknek az olvasás iránt. Követik ezeket a hosszabb elbeszélések; a magyar történelemből vett oly részletek, melyek gyönyörű erkölcsi tanulsággal, hazafias érzéssel látják el a kis olvasónak a minden jó iránt fogékony lelkét. Ha már most a tanító, úgy az elbeszélő mese, mint pedig a történet és leírás iránt is érdeklődik az által, hogy az olvasott dolgokat a gyermektől számon kéri, miáltal maga a tanító is becses nyujt az olvasottaknak, mely körülmény a tanuló gyermekben az olvasási kedvet hatványozni fogja. Ha egyszer ily módon a tanulót magunkénak vallhatjuk, úgy nem nagy fáradságunkba fog kerülni az ifjúsági egyesületek létesítése. Az ifjúsági egyesületeknek nemzeti jelentőségük is van. A nemzeti vívidékeken apostolkodó tanítók keserűen tapasztalták, hogy azok a növendékek, akik a mindennapi iskolában jól elsajátították édes nemzeti nyelvünket s azon szívesen is beszélték, később mindent elfelejtettek. Ezen általános tapasztalat világosan reálat arra, hogy hiányzik egy oly üdvös intézmény, mely a serdülő ifjút nem minden kijelölt cél nélkül az élet vihartait utjában bolyongani hagyja. És ha van az ily helyen ifjúsági egyesület, úgy az hazánk édes nyelvének tovaterjedésére, fönntartására valóságos missiót teljesít.

Fontos már most, hogy miféle könyveket olvas népünk ott, hol ifjúsági egyesület, olvasókör nincsen? Fájdalom, ha megfigyeljük azon olvasmányokat, melyeket köznépkünk kézzől-kézre ad, s melyek az alföldi magyar ház mestergerendáin, mint családi olvasmányok ereklekét őriztetnek, nagyon szomorú tapasztalatra juthatunk. Olvasmányaik a ponyvairodalom leghitványabb produktumai alkotják. Ezekhez járul legújabbban a szocialista röpiratok egész légiója, melyek ami józan polgártársaink lelkébe észrevétlenül csempészik be a szocializmus ésbontó eszméit. Az idegenből rossz magyarsággal átültetett ifjúsági könyvek szolgáltatják, melyeket az alsóbbrendű kiadók még ma is tömegesen árusítanak potom áron a jó magyar könyvek nagy veszedelmére. Vannak lelketlen és élelmes írók (ha azoknak nevezhetem őket) és kiadók, kik a legborzasztóbb büntényeket a vér és kéj szörnyű dühöngéseit hosszú lélekzetű regényekké fejlesztik és számtalan füzet alakjában csempészik a munkás- és cselédlakásokba, amelyek lakói legalaisonyabb

ösztöneiket velők szívesen kielégítik, anélkül, hogy észrevennék ama számot tevő házakat, melyeket lefűlkben eme fércmunka okozott. Hogy mily óriási kelendőségnek örvendenek a mélyt hirtő fércművek, bizonyítják az alább felsorolt adatok. Rudolf trónörökös szomorú végéről husz regény került forgalomba körülbelül 18 ezer, a szerencsétlenül járt II. Lajos bajor királyról szóló rémregény csak Berlinben 50 ezer, a Schenk Hugó nőgyilkosról szóló 200 ezer példányban kelt el, sőt a Scharfrichter von Berlin címűből egy év alatt 260 ezer példányt adtak el 130 füzetben 10 pfennigjével. Mi is minden héten, ha máshol nem, hát a piacon ily irányú iratok, regények ügynökeit munkában láthatjuk. Ezek ellen legfeljebb cselédeink, munkásaink felvilágosítása, jobb olvasmányai elvitása által harcolhatunk. S míg ezen olvasmányok a legnagyobb gyorsasággal kelnek el, addig a szívet-leiket nemesítő erkölcsös olvasmányokat a por eszi meg a könyves boltokban. Teljes erőnkkel hassunk tehát oda, hogy népünk tanulja szeretni a szépet, a jót, a nemes és undorral forduljon el minden szennyirattól. Herder mondja: »Semmi sem képezhet és ronthat annyira, mint a jól vagó rosszul választott olvasmány.«

Az ifjúsági egyesületekkel szemben minő kötelezettségei vannak a néptanítónak?

Ezen nemes ügynek előharcosa a tanító legyen. Hisz jól felfogott hivatásunk már méhében hordja ebbeli kötelezettségünket is; mert a hivatásért lelkesülő tanító nem elégszik meg a »rideg négy fal közti munkakörrel, hanem nevelői figyelmét kiterjeszti az iskolán kívül is és lankadatlan szorgalmával tehetségeinek érvényesítésével ott is ért szerez magának. Tehát nem győzzük eléggé hangoztatni eléggé ismételni: a tanító ne zárkózzék az iskola szűk falai közé, hanem legyen népének a lét küzdelmében is tanítója és vezére. Tudva azt, hogy nemzetünk művelődése csakis úgy fejlődhetik és izmosodhatik meg, ha az olvasás szeretetét és a tudás vágyát fölbresztjük és ápoljuk. Ne riadjunk tehát vissza oly intézményektől, melyeknek mielőbbi létesítését hazánk méltán kötelezettségünké teszi. Fel tehát kartársak aloatsunk ifjúsági egyesületeket, olyanokat, hol a felnőtt ifjúság a takarékoság érényét a józan vallásos, erkölcsös életet megkedveli ez által a társadalom hasznos tagjává, hazájának pedig oly polgárává nevelődik, ki minden tekintetben hazája iránti kötelezettségének eleget teend. Köztudomású dolog, hogy a népiskola 6 évi tanfolyama csak az alapismereteket rakja le s hogy az életben minél könnyebben megállíthatjuk a sarat, úgy tovább kell önmagunkat művelnünk. Hisz már a földművelőnek is szüksége van annyi ismeretre, hogy annak tudatában álljon, hogy mint honpolgárnak, minő jogai és kötelezettségei vannak? Mindezen ismeret elsajátítására legjobb szolgálatot az ifjúsági egyesületek nyújtják. És ha eléggé bőséges szórakozást nyújthatunk az egyesület tagjainak, úgy az ifjak elfognak szokni a korcsmázási duhajkodásoktól, utcai illetlen viselkedésektől, elmaradnak a durva dalok, pusztulnak az ugynevezett divánok, melyeknek erkölcstelen piszkos fennállását, már nem egy szülő iratta meg. Bizony-bizony itt az ideje cselekedni és gondolkodni a módról, mely a mai fiatalságot félszűrségeiből kivetkőzteti és csak örömmel üdvözölhetjük azon általános országos mozgalmat, mely a 15—20 éves ifjaknak vallás-erkölcsös és hazafias irányban kijelölt életet biztosít. Ne tévesszük szem előtt, hogy az ifjúsági egyesületek csak akkor bírnak belbecsrel, ha működésüket vallásos szellem lengi át mert »valamint az épület nem állhat fenn erős alap nélkül,« úgy az ifj. egyesületek fennállása és célirányos működése csak úgy lehet biztosítva, ha erős alapot a vallás képezi, mert nélküle »Róma ledől és rabigába görnyed.« Fő a dologban az, hogy a gyermek és ifju szeresse meg az olvasást és a legfőbb az, hogy csak szívet és leiket nemesítő dolgokat olvashasson. Akarjuk tehát az ifj. egyesületeket azért, mert azoknak anyagi és erkölcsi hatása igen nagy a népre; a közéletre kiható hasznos ismereteket jótékonyan terjesztik a vallásos és erkölcsös szellemű ifjúsági és népies irodalmi termékek; azután még az ifjúság a fennmaradt üres idejét kellemesen sőt hasznosan is felhasználhatja, mi által elejét vesszük a gyakran előforduló kihágásoknak, tivornyáknak kicsapongásoknak. Ezek mellett igen könnyen megszerezhetjük a népet az iskola szt. ügyének, ami pedig a nevelésügy felvirágoztatásának egy nélkülözhetetlen kelléke.

Akarjuk az ifj. egyesületeket Felmérij-nek kövekező jellegé miatt: »Valaki egy nép irodalmával teljesen átalakíthat egy országot, különben kezébe veheti a jog törvényeit, tehetetlenül áll évekig anélkül, hogy számba vehető befolyással lenne az ország sorsára.«

Ha azt mondok alakítsunk ifj. egyesületeket és ha azt mondom, hogy a fentiek életbelépését nagy részben a tanítóktól várom, működésük ne legyen hasonló a szalmalángéhoz, ha-

nem jelszava igazi népnevelői buzgósággal párosult odaadás és kitartás legyen. Ez a vezető irányelv s akkor célt érünk. Ezen alapján véve nehéz munkát ne tisztán a tanítótól várjuk, hanem támogassa ebbeli munkájában az intelligencia, mert

»Egy patak nem bír hajót,
Birja száz, ha összefoly
Egy ember nem bírhat nagyot,
Birja száz, ha egybeforr.«

Ha igaz ezen alapelv, úgy iparkodjunk a helybeli intelligenciát célunk elérésében megnyerni. Jól esik ott látnunk a lelkeszt, arra hivatott közigazgatási személyzetet, doktort stb. kik egyesülve a tanító testülettel saját szakmájukba vágó felolvasással avagy szabad előadással az ifjúság ismereteit bővíteni segítségükre vannak. Lelekesítse erre az intelligenciát azon tudat, hogy vele a magyar haza, a közös édes anya iránti kötelezettséget teljesített. A fentiekből láthatjuk, hogy nagyon sokat tehet egy olyan jól szervezett egyesület, mely nem csupán a tanítótól vár mindent, hanem a társadalommal vállvetve működik. Szükséges, hogy minden egyes iskola fentartó testület évről-évre egy bizonyos összeget fordítson az ifjúsági könyvtárak gyarapítására más-különbön állandóan a kezdetlegesség fokán maradjunk.

Befejezésül: ha megtanítottuk növendékeinket olvasni és felbresztettük bennök az olvasás iránti kedvet, úgy áthidalási munkát végeztünk a minden nemesebb célú irányban működő ifj. egyesületekhez, olvasókörökhöz. Ha ezen üdvös intézmények megszerezték a józan gondolkodású népünket áldást hozó működésével átalakítja, úgy kedves kartársok álléptük az összes nehézségek tömkelegét, mely árnyként lebegett mindenkoron működésünk előtt. . . .

Ott látok lelki szemeimmel egy hatalmas, monumentalis épületet; négy sarkán a kibontott hármass színű zászlóval büszkén hirdelve »Él magyar áll Buda még« homlokzatán a három szó »Szabadság, egyenlőség, testvérieség« arany betűi domborodnak ki; alapszavak a nemzetiségek egymást át ölelve, levett kalappal, égre emelt hálás tekintettel bizonyos misztikus hangon lelkök és szívek érzelmeit visszatükrözik ezen főséges nemzeti dalban: »Isten áldd meg a magyart!«

Tisza partján.

. . . Volt nekem volt . . . Ott az édesvíz folyó partján, amelybe a szerelmes Tiszavirág temetkezni jár, ott volt nekem gyermekkorom. Tele huncutsággal, csalafintasággal. Tele ábrándal, álommal.

Mintha látnám azt a borzashaju, cigányképű kislányt, akit göndörbáránynak hívott az egész falu és aki olyan pajkos volt, mintha nem is leány, de egy fiúnak rakoncátlan lelke szorult volna belé.

Bizony én nem szerettem csak a fiukkal játszani. Nem szerettem én a menyasszonyosdit meg a tanítócskát. A bábuzást, no azt meg éppen ki nem állhattam. Hisz ez olyan lányoknak való volt. Engem sokkal magasabb ambíciók hevitettek. Például a jegenyefa tetejére fölkapaszkodni. Vagy tüskén bokron keresztül fölkapaszkodni a Kis Gábor Laciék birsalmafájára és onnan nézni a világba. Közben persze teleraktam a »keblem« jóféle birssal.

Emlékszem, hogy gyűlöltem a cipőt és az új ruhát. Mindig meztől jártam és rongyosan. Hiába varta meg áldott jó anyám az én ruhámat. Az csak addig tartott, amíg a kapun kiértem. Aztán hajrá. Szakadt a szoknya. Ezer karcolás volt az arcomon, ki bánta azt!

Egyszer — jól emlékszem — ünnepnap következett. Tudtam, mert új ruhát varrtak. Én megrendeltem a magamé a következőképpen:

— Kedves mama, tessék nekem olyan ruhát varrni, hogy körül — és itt csipőmre mutattam — legyenek rövidebb rongyok és abba tessék huzni egy hosszú rongyot. (Az ugynevezett »sleifnis« ruhákat viselték akkor nagyjában.)

Eljött a kis zsidó, a Ritka Dávid és mértéket vett cipőre. Aztán meg lakott a faluban egy uriaszony, az kedveskedni akart édesapámnak, — az unokája hozzá járt iskolába — vett ajándékba nekem is, a nővéremnek is kalapot. Mintha most is látnám. Kék volt a szalmája. Formája nagyon hasonlított egy fejősjátrához. Csak egy kicsit laposabb és karimája volt. Ékeskedett rajta négy nagy másli.

Eljött aztán a nagy nap. Szépen megmosdatott, megfésült anyám. Persze visitottam mint a malac, ha elevenen nyuzzák. Aztán felöltöztetett anyám tetőtől-talpig ujba. Határozottan rosszul éreztem magamat az egész műtét alatt. De végkép odalettem, amikor a kalapot is fejembe nyomta. A kis kutyánk érezhetett hasonlóképpen, mikor piros szalagon csörgőt kötöttek a nyakába. Nővérem az egészen jól festett. Begyeskedett, mint valami kis majom, ha elefántháton lovagol. Megköszöntük szépen a ruhát. Aztán elküldött a mama megköszönni a kalapot. Nekem persze lélekreható beszédet tartott, melynek vége az volt, hogy kárt teszek a ruhámban, vagy magamban, majd másképp hat rám, mikor hazajövünk.

Elindultunk. Még a falukutjáiig csak birtam a dicsőséget. Az igazat megvallva, egy kicsit teteszt a szép, hosszú rongy, (finom selyem öv volt az) de egészen elfelejtette ezt velem az az esemény, hogy megláttam Kis Gábor Laciékat a szüretre menni. Rögtön kipárolgott belőlem minden prédikáció és főtt a fejem a szürettől.

Először is igyekeztem a cipőmtől megszabadulni. Leültem a kert mellé és elkezdtem jajgatni:

— Eredj csak előre, Piszé — így becéztem nővéremet — majd megyek én is. De nagyon éget a cipő.

— Megállj, megmondom mamának, hogy nem emelled föl a szoknyád, mikor leültél — szolt ő és ellibeggett.

Egy-kettőre lerángattam a cipőt, beledugtam a harisnyát, összekötöttem a perlit. Keresztülvettem a vállamon és úgy futottam a Piszé után.

Hogy milyen hatást szült megjelenésem arról nem beszélek. A néni rögtön nem ígérte meg az uzsonát, hanem ígért ehelyett mást. Az én önérzetem mindezt nyugodtan hagyta. Dult bennem a szüret.

— Piszé, gyere csak — szoltam testvéremnek. — Tudod, hogy Kis Gábor Laciék szüretelnek?

Addig sugtam-bugtam, míg rávettem, hogy menjünk ki a szüretre. Elszöktünk egyenként a vendégségből. Aztán, usgyé a szüretre.

Csakhamar lerepült a kalap is a fejemről. Kihuztam a hosszú rongyot. Belegyömösöltem a cipőket a kalapba. Vettem a hosszú rongyot és odakötöttem az egészet a gyomromra. Hogy lássam mindig, megvan-e?

Kis Gáborékat meglepte a hivatlan és váratlan megjelenésünk. De aztán nem törődtek velünk. Piszé jóllakott szőlővel. Hallgatott, amíg evett. De aztán leült egy fa alá és piszegett. Én elememben voltam. Fáról le, fára föl. Szólt, no azt annyit ettem, hogy utóbb le kellett oldoznom a gyomromról a pakkot, mert nem birtam. . . .

Piszé végre is addig piszegett, hogy hazaindultunk. Engem rossz előérzetek kezdtek bántani.

— Tudod mit Piszikém, te majd bemegy előre és megmondod, hogy ne bántsanak.

Eleinte vonakodott, utóbb mégis csak rávettem.

Alighogy betette a lábát Piszé, gyanus csattanások hangzottak ki. No nekem sem kellett több. Usgyé, föl a szénapadlásra. Beleástam magamat az illatos szénába. Ott kuporogtam, végre elaludtam. Estefelé ébredtem föl.

Kimásztam a padláslyukon. Láttam, hogy nagy lótás-futás van az udvaron. Apám épp akkor bocsátkozott a kutba egy hosszú csáklával. Anyám sirva tördelte a kezét:

— Édes Göndörbáránym, biztosan oda-fult.

— Tyhü! most lett csak igazán melegem. Lesz ne mulas, lesz szüret, csak előkerüljek. Ezer félelem közt kecmeredtem le a padlásról és mint a macska, a fal tövéhez lapulva, csusztam a kis kőfalig.

Ez a kis kőfal lett a végzetem. Ugyanis a mi és a szomszéd ház közé volt építve. Alacsony volt, könnyen rámasztam. Aztán ha mifelőlünk kerestek, átcsusztam. Ha arról kerestek, vissza-cusztam. Egyszer aztán kerestek mindkét felől és ott maradtam a kerítésen ülve. . . .

Lekaptak. Bevittek. . . Itt aztán jött a bus tragédia. Erről ne beszéljünk. . .

Ilyen bájos történetek szép számmal fordulnak elő az én multamban. De én mégis lehajtom fejem és könnyes szemmel gondolkodom gyermekkoromra, amely ott játszódott le az édesvízű folyó partján. . .

Badul Ferenc.

A zentai gazdakör *Mathkovits* Béla ujvidéki főispánt díszelnökké választotta.

Pénzügyminiszteri kinevezések. A pénzügyminiszter *Jorgovits* Döme pénzügyi tanácsosi címmel felruházott p. ü. számtanácsost, a zombori számvétség köztisztviselőben álló, kitűnő főnökét a VII. fizetési osztályba pénzügyi tanácsossá, — *Kováts* Lajos topolyai p. ü. számellenőrt a IX. fiz. osztályba számvizsgálóvá, — *Frey* Márton zentai számtisztet a X. fiz. osztályba számellenőrré nevezte ki.

A bajai járásbíróköréből. Az igazságügyminiszter *Varga* Imre bajai jbirósági telekkönyvvezetőt a IX. fizetési osztályba léptette elő.

Uj számellenőr. A pénzügyminiszter — mint értesülünk — *Neuser* Ármint, a szabályi főszolgabírói hivatalhoz beosztott járási számvézőt, lapunknak egy évtizeden átszorgalmas és kitűnő tollu munkatársát állásában kifejtett kiváló és eredménygazdag tevékenységének elismerésül p. ü. számellenőrré nevezte ki. Ennek a helyénvaló előléptetésnek mindenki örül, aki a derék jeles képzettségű tisztviselő közhasznú munkálkodását közelről ismeri.

A topolyai járásbíróköréből. Az igazságügyminiszter *Janka* Kálmán járásbíró Topolyáról Gyöngyösrre, *Turkovits* Emil járásbíró pedig Gyöngyösről Topolyára helyezte át.

Halálozások. Dr. *Lovász* Andor volt orsz. képviselő, a zentai közéletnek egyik vezére a napokban 51 éves korában váratlanul meghalt. Elhunyt nagy veszteség a zentai társadalomra, melynek érdekeit minden közéleti áramlatban, bár mely politikai konstellációban, nemes jóindulattal, hazafias lelkesedéssel és erőteljesen mozdította elő. Mint pártpolitikus gyakran szembekerült ugyan a város egyes rétegeivel, de mihelyt tevékenységével a társadalom politikamentes területén mozgott, igen nagy tömegek köré csoportosultak és követték, támogatták. Kedves modoru, finom lelkületű feriu volt, akit még politikai ellenfelei is szerettek és becsültek. Dr. *Lovász* Márton orsz. képviselő a fivérével gyászolja benne. Az elhunytat a lakosság impozáns részvételével temették el.

Özv. *Rosenberg* Adolfné a bács megyei előkelő társadalomnak egyik általánosan kedvelt, köztisztviselőben álló tagja e hó 11-én meghalt. A jószívű, finom lelkű urnó elhunyt a legszelebb körben fájdalommal érzést öszinte részvétet ébreszt. A jótekonyság magasatos eszméjét évlizedeken át lelkesedéssel és nagy áldozatok árán szolgálta. Sok ezer szegény sirtaja benne nemes jölevőjét. Temetésén a kegyelet szokatlan melegséggel nyilatkozott meg. Hatóságok testületek küldöttségileg voltak képviselve, a lakosság pedig ezernyi tömegben jelent meg.

Dr. *Deutsch* Adolf péterrévei községi orvos, az orvoskar egyik közbecsült tagja e hó 16-án 70 éves korában meghalt. Péterréven temették el nagy részvéttel. A Péterrévei Hitelegylet, melynek vezérigazgatója volt, külön gyászjelentést adott ki.

Szőrényiné *Lux* Irma zentai áll. tanítónő e hó 12-én 30 éves korában meghalt. A jó lelkű kiváló képzettségű tanítónőt nagy részvétellel temették el.

Bácskai ember a belgrádi akadémiának. Belgrádból táviratozzák: A nemrégiben elhunyt *Popovics* Váczi István képviselő vagyonát, mintegy kétszáz ezer koronát, a szerb tudományos akadémiára hagyományozta. *Popovics* István tudvalevőleg a horvát nemzeti párt vezérének közé tartozott, s *Adán* született, ezért az alapítvány nagy feltűnést keltett. A végrendelet hat év előtti időből való.

A szabadkai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Berkés* Zsigmond ügyvédet *Zombor*, dr. *Pavlasz* Ignác *Ujvidék*, dr. *Havas* Emil *Szabadka*, dr. *Munka* Sándor *Kula*, dr. *Szlávy* Béla *Ujvidék*, dr. *Davidovics* Milán *Obecse*, dr. *Pál* Andor *Baja*, dr. *Popov* Milorád *Zsabyta*, dr. *Ofner* Salamon Sándor *Ada*, dr. *Mócs* Emánuel Sándor ügyvédet *Ujvidék* székhellyel az ügyvédek lajstromába iktatta.

A bácsi tűzoltóegylet zászlószentelési ünnepségét bizonytalan időre elhalasztották.

A Bácsbodrogmegyei Tanítószövetség augusztus 28-án délelőtt 1/210 órakor *Szabadkán*, a központi népiskolában rendes közgyűlést tart. A gyűlés tárgyai ezek: 1. Elnöki előterjesztések. 2. A szakosztályok jelentései. 3. Jelentéstétel az Országos Tanítószövetség gyűléséről. 4. A pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése. 5. A jövő évi költségvetés megállapítása. 6. A következő évi közgyűlés idejének és helyének kijelölése. 7. Indítványok. 8. A megürit elnöki és titkári állás betöltése. 9. A számvizsgáló-bizottság választása. 10. Jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése.

Főlakasztotta magát. *Nacsa* Mihály Bácsföldváron a napokban főlakasztotta magát. Mire észrevették már halott volt.

A dunacsébi kath. iskolához megválasztott *Gapsz* Józsefet az érsek ebben az állásában megerősítette.

Elvert egy asszonyt. *Dunabökényen* *Filtz* Ferenc dühében úgy elverte *Eng* Évát, hogy az asszony eszméletlenül terült el. *Filtz* ellen megindították az eljárást.

Halál fürdés közben. *Csurogon* — mint levelezőnk írja — *Berényi* István ottani napszám hó 28-án kiment a Tiszába fürödni. Fürdés közben szívszélhűdés érte s a vízben lelte halálát. Özvegye és 5 apró gyermeke kenyer nélkül maradt.

Villámcsapás. F. hó 16-án a reggeli órákban a villám beütött *Pister* Fülöp szíváci kereskedő házába. Sétrombolta az egész házat. Embereletben nem történt kár, jóllehet az erős áram következtében valamennyi bennlakó eszméletlenül terült el a földön. Az üzletben felhalmozott puska felrobbant.

Nagy tűz Sárpusztán. *Báró Hammerstein* Richárd Őrszállás melletti sárpusztai uradalmában f. hó 14-én — mint levelezőnk írja — nagy tűz volt. A villám lecsapott a tehénistálló tetéjére s felgyújtotta azt. Az istállóban levő 100 darab tehén és borju megmentése a cselédség lélekjelenlétének köszönhető. Az egész épület, továbbá az állatok takarmányozásához szükséges gépek a lángok martaléka lett.

Nyomtalanul eltűnt leány. Három hét előtt a szilbácsi »magyar közlekedéshez« címzett vasuti vendéglőből egy cseléd, *Zsemberi* Zsuzsa a reggeli órákban eltűnt, s azóta nyoma veszt. Ez ugyan már sokszor megtörtént, hogy valaki eltűnik, de hogy az anya kijelentse rendőrségen: »hogy ha pénzbe kerül a nyomozása és keresése, inkább hagyják abba,« mégis csak a ritkább esetek közé tartozik. Pedig így történt, írja szilbácsi levelezőnk.

Tűz Zentán. *Zentán* *Singer* M. fiai cég pincéjében tűz támadt. Idejében eloltották.

Véres verekedés Csurogon. Mint csurogi levelezőnk írja a napokban *Szalóki* Mihály ottani parasztleány a *Raikov* Zsiván korcsmájában többet magával mulatott. Borozás közben közte s három társa közt erős szóváltás támadt, melynek véres folytatása a piactéren játszódott le. *Fejős* Antal *Fejős* László és *Bellai* Pál az utcán megtámadták *Szalóki* Mihályt, s inzultálni kezdték, *Szalóki* az amugy is rossz hirben álló támadóitól megijedt s még mielőtt azok tettleg megsérthették volna, kirántotta bicskáját s mind a három több szurási sebet ejtett. A sértettek állapota nagyon súlyos, köztük *Fejős* László állapota reménytelen. A tettes önként feladta magát a hatóságnak. Mindannyian szegény szülők gyermekei s már magában az, hogy a verekedő leányok a legnagyobb mezei munka idején, a legjobb kereseti viszonyok közt nem dolgozhatnak — mert a tettes le van tartóztatva, a sértettek pedig veszedelmes sebeikben fekszenek — súlyos csapást mér a napszám keresetből élő 4 családra.

Utcai zenebona. A vér nem válik vízzé — írja levelezőnk — s a dávodai legények hőstette időnként jelt ad magáról. Így történt, hogy a vasárnap esti záróra után a legények a korcsmából kivonultak, hogy hazafelé menjenek. Utközben azonban nem mulaszthatták el, hogy az utcán ifj. *István* *István* gazdaleányt egypárszor fejbe ne köljantsák. Mint mondják, ez csak a kölcsön visszaadása volt, amire *István* már rászolgált előbbi viselkedésével. Így szüli az actio a reactiót. *István* fejszébe még hazatudott vándorogni, ez egyszer az ütlegek nem találtak nemesebb részt és bár fejbe vágták, azért még sem sántult meg, hanem lefeküdt nyugodtan, hogy majdan alkalmilag önként szolgáljon önmagának igazságot.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Szerkesztőnk ma vagy holnap hazaér, kezik s akkor minden írásbeli megkeresésre nyomban fog intézkedni.

Birtok eladás.

I. Az adai **Tornyoson** lévő 230 k. hold (166 lán) kiterjedésű birtokomat szabad kézből eladni szándékozom.

A birtok igen szép fekvésű és 200 k. hold első rendű szántó és 30 k. hold első rendű kaszálóból áll s az *Ada-Topolyai* országúton fekszik 14 kilométernyire *Bács-Topolya* vasuti állomástól.

II. Az adai **Oromparton** levő 80 k. hold (58 lán) kiterjedésű szállásomat szintén áruba bocsájtom. Ezen birtokrész is mind elsőrendű szántóföld s eddig saját kezelésben a leggondosabb megmunkálásban részesült.

Ugy az egyik, mint a másik birtokrészen az összes gazdasági épületek u. m. lakások, istállók, felszerék, görék, magtárak mind igen jó karban vannak. A tornyosi birtokból esetleg kisebb parcella is kapható.

Közelebbi feltételek megtudhatók alulírott tulajdonosnál.

Ada, 1912. évi július hó 22.

Kovácsévics Radivoj

4—2

földbirtokosnál.

Nemzeti szálloda Bácsalmás

Bérlők: **Hupfer** Testvérek.

A felsőbácska legjobban látogatott szállodája. — Olcsó árak. — Gondos kiszolgálás. — Étterem és kávéház.

4178 szám./kig. 1912.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó **Katymár** községben üresedésben levő és előleges havi részletekben felvehető évi 1000 — 1000 koronával javadalmazott **irnoki** és **irnokvégrehajtói** állásra folyó évi **szepember hó 15-iki** határidővel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kellően felszerelt és eddigi működésüket feltűntető bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket hivatalomban a fenti határidőre nyújtsák be, mert az elkészen érkezett, vagy szabálytalanul felszerelt kérvényeket tekintetbe venni nem fogom.

A német és bunyevác nyelv tudása kívánatos.

Bácsalmás, 1912. aug. 15-én.

Koller Oszkár
főszolgabíró.

Vig Emil

„Casinó“ szállodája

Palánkán

egészséges, kényelmes és olcsó szobákkal rendelkezik

Benz gépkocsimat

(22 HP)

olcsón eiadom

10—8

Dr. Szlávi Kornél, *Ujvidék*.

Leánynevelő intézet Zentán.

Bennlakó és félbennlakó, **elemi, polgári és leánygimnáziumba** járó tanulók számára. **Továbbképző és nyári tanfolyam.** Magántanítónők képző. **Modern nyelvek, zene, festészet.** Prospektust küld

4-1 **Boreck Hermina**
intézettulajdonos **Zenta** (Bercsényi-utca 348. sz.)

4801/1912.

Pályázati hirdetmény.

Csantavér községben elhalálozás folytán megüresedett

irnoki illetőleg segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma:

A községi pénztárból 600 korona fizetés 100 korona lakbér és 400 korona állami kiegészítés.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi **augusztus hó 30-áig** annál is inkább nyujtsák be, mivel a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Topolya, 1912. évi augusztus hó 8-án.

Dr. Fratricsevits István.
főszolgabíró.

2-1

Pályázati hirdetmény dada-állásra.

Mozsor községi ovodánál egy dadai szolgálatra

pályázat hirdettetik.

A dadának magyarul és szerbül beszélni kell tudni. Ezen szolgálatra csakis egészséges nők pályázhatnak és a megválasztott az állását f. e. **szeptember hó 1-én** elfoglalni köteles, ugyszintén köteles az előadás idején az ovodában lenni. Évi bér 360 korona. Pályázók kötelesek a kérvényüket f. é. **augusztus 30-ig** az itteni ovoda felügyelő-bizottsághoz benyújtani.

Mozsor, 1912. augusztus 12-én.

Sztojanovity Milivoj
isk. jegyző.

Bedov Milán
isk. elnök.

3461 sz./1912.

Pályázati hirdetmény.

Jánoshalma községben lemondás folytán megüresedett egy

gyalogrendőri állásra

pályázatot hirdetünk, felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 28-ig alulírott előjáróságnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Fizetés havi utólagos részletekben 600 korona, ruházat és teljes felszerelés.

Jánoshalmán, 1912. évi augusztus hó 13-án.

Kopeczky Győző
jegyző.

2-1

Nagy (Pál) Sándor
bíró.

421. szám/912. kig.

Bogyán községétől.

Pályázati hirdetmény.

A Bogyán községben évi 800 korona fizetés és természetben élvezendő ruha mellett ujonnan rendszeresített

gyalogrendőrvezetői állásra

folyó évi **szeptember hó 15-éig** pályázatot hirdetünk.

Bogyán, 1912. augusztus hó 10-én.

Elöljáróság.

4361 sz. kig./1912.

Pályázati hirdetmény.

Alsó Kabol községben lemondás folytán üresedésbe jött községi

kézbesítő-végrehajtói állásra

pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám f. évi szeptember hó 7-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás évi javadalmazása 960 korona.
Titel, 1912. augusztus 15.

Szemző János
főszolgabíró.

2-1

1767/kig. 1912.

Felsőkabol községe.

Árlejtési hirdetmény.

Felsőkabol község hivatalos helyiségének, iskoláinak és óvodának fűtésére az 1912/13 évre szükséglenő mintegy

50 erdei öl elsőrendű kemény tűzifa

szállításának biztosítására ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdetünk.

Miről vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel értesítettek, hogy ajánlataikat Felsőkabol község előjáróságánál 1912 évi **augusztus hó 31-ik napjának d. e. 11 órájáig adják be.** Később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csak szabályszerűen felszerelt, magyar nyelven szövegezett, ivenkint 1 kor. bélyeggel ellátott, pecséttel bezárt, sértetlen borítékban elhelyezett s közvetlenül a posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlat borítékának mintája ez:

»Községi Elöljáróságnak

Felsőkabol

Ajánlat a 1767/kig. 1912. számú árlejtési hirdetésben
kiírt tűzifa szállításokra.«

Bánatpénzül készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban 200 kor. azaz kettőszáz korona legkésőbb 1912. évi augusztus hó 30-ig d. e. 11 óráig Felsőkabol község pénztáránál letétbe helyezendő. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

A versenytárgyalás Felsőkabol község ház tanácsstermében 1912 évi **szeptember 2-án d. e. 9 órakor** fog megtartatni.

A versenytárgyaláson illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők vagy igazolt képviselőjük jelen lehetnek. A szükségelt tűzifa anyag az Alsókabol határban levő régi Dunaágban **Spirta Demeter cserépegetőjéig szállítandó.** Az árlejtési feltételek Felsőkabol község jegyzői irodájában a délelőtti órákban megtekinthetők.

Ajánlattevők a végleges döntésig ajánlataikkal kötelezettségben maradnak. A szállítás odaitélése Felsőkabol község előjárósága mint döntő hatóság részére fentartatik az a jog, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Felsőkabol 1912. évi augusztus hó 15-én.

Az előjáróság.

351/kig 1912.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Felsőkabol község által a

község háza és jegyzői lak

utcai részének parkirozása és bekerítésének biztosítása alulirt községi előjáróság nyilvános írásbeli egységáras versenyárgyalást hirdet, melyre azonban százalékos árengedménnyel ellátott ajánlatok is beadhatók.

Az egyes munkálatokra és az azokkal kapcsolatos szállításokra u. m. parkirozás, kőmives munka ugy vas- és sodrony munkálatokra külön-külön lehet ajánlatokat tenni, azonban óhajtható az általános összegű vagy százalékos árengedményű ajánlat benyújtása mert az összes munkákra együttesen beadott ajánlatok a külön-külön tett ajánlatokkal szemben előnyben fognak részesítettetni.

Az összes munka mindennemű anyaggal 2560 koronát tesz ki.

A bekerítés a munkaátadás napjától 6 hét alatt teljesen befejezendő.

Csak a 83000—III. 1907. B. M. sz. szabályrendelet 18. §-ához kiadott minta szerint kiállított 1 koronás bélyeggel állított és pecséttel (ellátott) lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. Az ajánlat borítékának mintája ez:

„A községi Előjáróságnak

Felsőkabol.

Ajánlat a 351/kig 1912. számú versenyárgyalási hirdetésben kiirt község háza és jegyzői lak utcai részének parkirozása és bekerítési munkálataira.

Az ajánlatok ha nem postán, hanem közvetlenül adattak be, ugy az a hivatalos órák alatt a községi jegyzőnél, postán érkező ajánlat pedig az előjáróság címére mindkét esetben 1912. évi **szeptember 4-én délelőtt 11 óráig** adandók be, később érkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlattevő köteles ugyancsak az ajánlat beadására kitűzött határidőre az ajánlati összeg 5%-át bánatpénz fejében a községi pénztári helyiségben a közpénztárnok kezeihez a versenyárgyalási hirdetés számára való hivatkozással készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban letenni. A készpénz után a község kamatot nem fizet, a készpénzt azonban megfelelő értékű biztosítékképes értékpapirokkal a község bármikor kicserélheti. Az értékpapirok kamatszelvényei pedig esedékkesség időpontjában kívánatra kiadandók, feltéve, hogy a betét letiltva nincs. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz. A versenyárgyalás Felsőkabol község tanácsstermében 1912. évi szeptember hó 6-án délelőtt 9 órakor fog megtartatni, illetőleg az ajánlatok fel fognak bontatni, mely versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A hirdetés, a munkára vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek, valamint az ajánlati költségvetés ajánlati minta a községi jegyzői irodában a délelőtti órákban megtekinthetők, esetleg a jegyzői magánmunkálatokért szedhető díjakról 1906. évben alkotott vármegyei szabályrendeletben megállapított díjon meg is szerezhetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

A 43000—III. 1907. B. M. sz. szabályrendelet 16. §-ának 11. és 14. pontjaiban foglalt határozmányok és rendelkezések a munka feltételekben foglaltatnak.

Azon pályázók kik ajánlatuk benyújtásakor alulirt hatósággal összeköttetésbe még nem állottak, illetőleg itt ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket, megbízhatóságukat a lakhelyük, cégük, vagy vállalatuk székhelye szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara által 1 évi időtartamra és csakis a szóban levő konkrét építkezésre szóló érvénnyel kiállított bizonyítvánnyal igazolni, mely bizonylat az iparkamara által zárt borítékban közvetlenül ide lesz küldendő. Alulirt községi előjáróság fentartja a jogot a beérkezett ajánlatok közül, az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Felsőkabol, 1912. évi augusztus hó 15-én.

2—1

Az előjáróság.

3829/1912.

Pályázati hirdetmény.

Szeghegy községben megüresedett s évi 1000 koronával javadalmazott

I-ső irtó állásra

pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy a négy középiskola elvégzését és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó évi **augusztus hó 25-éig** nyujtsák be.

Topolya, 1912. július hó 31-én.

Dr. Fratricsevits István

2—2

főszolgabíró.

3864 sz. kig./1912.

Pályázati hirdetmény.

Sajkáslak községében ujonnan rendszerezített

aljegyzői illetve segédjegyzői állásra

pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik eze nállást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket, a melyhez a születési bizonylat okvetlen csatolandó, hozzám f. évi augusztus hó 21-ig bezárólag annál is inkább nyujtsák be, mert később érkezők figyelembe vételét nem fogják.

Az állás évi javadalmazása 1200 kor. fizetés és évi 240 korona lakpénz.

Titel, 1912. évi július 30.

Szemző János

2—2

főszolgabíró.

ANGOL PARK

Városliget, Hermina-ut 57—65 szám

A kontinens legnagyobb családi mulatóhelye. — Százféle szórakozás és látványosság. — Szimfonikus zenekar, két katonazenekar, olasz zenekar.

Ródlí,

Aerodrom (körben forgó léghinta)

Alpesi falu

Koraszülött csecsemők táplálkozása. (Tudományos bemutatás)

Csodakerék

Hullám vasut. — Miniaturvasut.

66/911.

Hirdetmény.

Folyó évi augusztus hó 12-étől kezdve napi 4 korona díjazás mellett a jegyzői irodában egy

kisegítő munkaerő

alkalmazást nyer.

Irodai teendőkből jártasak előnyben részesülnek.

Jelentkezések alulírotthoz intézendők.

Csávolyon, 1912. augusztus hó 3-án.

Hallósy Kornél

2—2

jegyző.

„Zentai Diákotthon“

Endrei-féle fiúnevelő és magán
:: polgári iskola Zentán. ::

Internátus gimnáziumi, polgári és elemi iskolai tanulók számára. — Polgári iskolájában a német nyelv az I. osztálytól, a francia nyelv a III. osztálytól kezdve rendszeres tantárgyat képez s ezzel a

kereskedelmi iskolába átlépők számára óriási előnnyel jár.

Leggondosabb, családi szellemű nevelés. Korlátolt, alacsony létszám. Lelkiismeretes tanítás. Kifogástalan ellátás. Zene. Festség. Évi ellátás díja 600 kor. Kivánatra prospectus. :: Telephon 50.

8—5

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét — **különösen** — felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim (ujabban különösen a felekezeti róm. kath. jellegű iskoláknál működő kartársaim) figyelmét a Bács-Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára az új utasítás alapján irt

földrajzomra,

melyet a nagym. vk. Miniszter ur 54794/1907. szám alatt általános, — az »Országos Kath. Tanügyi Tanács bíráló bizottsága pedig — a kath. jellegű iskolák részére 35/1912. szám alatt kifejezetten is — engedélyezett.

Megjegyzem, hogy könyvem annyira jónak minősítettek már kartársaim eddig is pártfogással, hogy rövid 6 tanév alatt az ötödik kiadást érte meg. — Szives jóindulatukba ajánlom továbbra is sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melyet első sorban is kartársaim, illetőleg tanügyünkön kívántam segíteni.

Földrajzom pazar kiállítású, térképpel és 24 csinos, helyes rajzu képpel van ellátva és diszítve. Nyomása tiszta.

Ára — térképpel együtt — 60 fillér Megrendelhető alulírottnál és Molnár Sz. Vince könyvkereskedő kiadó urnál Zentán.

Ugyancsak e hirdetés alatt felhívom az összes jellegű iskolánál működő kartársaim figyelmét a f. év folyamán a »Szent István Társulat« kiadásában megjelent és az »Országos Kath. Tanügyi Tanács« bíráló bizottsága által már engedélyezett V. és VI. osztályok számára az új utasítás alapján irt

alkotmánytanomra.

Mutványszámmal szivesen szolgál a »Szent István Társulat« könyvkiadó hivatal Budapest, VIII., Szentkirály-utca 28. Ára 48 fillér.

Mezei Mihály

15—1

áll. tanító, Zenta.

Jó nevelésű uri családok

iskolás gyermekei

== 16-ik éves korig ==

teljes ellátásra

== felvételnek.

Tudakozódní **Márton István** tekeasztalgárorsnál **Szeged** Hétvezér-utca 9.

5—4

Toronyóra hirdetmény.

Alulírott tündéresi gör. kel. szerb egyházközség egy ujonnan 2000 kor. értékig beszerzendő és felállítandó

toronyórára

f. évi augusztus hó 21-ig árlejtést hirdet, melyre szakgyárosok felhivatnak, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat a kitűzött napig aobják be.

A vételár Tündéres politikai község közpénztárából Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 18984/1628 pk. 1911. számú véghatározata folytán kifizettetni fog.

Tündéresi gör. kel. szerb egyházközség.

2—2

Ada község előljároságától.

4190. kig. 1912. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Ada község hivatalos helyiségeinek fűtésére szükséglenő mintegy 100 erdei öl elsőrendű korhadmentes

bükkfa szállításának

biztosítására zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalást hirdet.

Szabályszerűen kiállított 1 koronás bélyeggel ellátott s borítékba zárt ajánlatok közvetlenül vagy posta útján Ada község előljároságánál 1912. évi szeptember hó 7-ikének d. e. 12 órájáig adandók be.

Az ajánlat felirata: »Ada község hivatalos helyiségei fűtésére szükséglenő fa szállítására ajánlat.«

Bánatpénz gyanánt 200 korona teendő le készpénz vagy óvadékképes értékpapirban a község pénztáránál. Az ajánlatához bánatpénzt csatolni nem szabad.

A beérkezett ajánlatok Ada község előljárosága által 1912. évi **szeptember hó 10-ikének** d. e. 9 órájkor bontatnak fel, ahol ajánlattevők jelen lehetnek. Ajánlattevők ajánlataikkal a képviselőtestület általi odaitelés megtörténtéig kötelezettségben maradnak.

A képviselőtestület fentartja azon jogát, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson. Elkésve érkező avagy nem szabályszerű valamint utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.

A szállítandó fa nem egyszerre, hanem a szükséghez képest 20 ölenként idegen vállalkozás esetén az a kijelölendő helyszinre, helybeli vállalkozás esetén az Adicza-partra ölezve szállítandó a megállapított egységárért. A szállítandó fa ára az előző pontban jelzett mennyiségbeni átvétel után esetről-esetre azonnal kifizettetik.

Vállalkozó köteles a megállapított egységárért több mennyiségű fát is szállítani, még ha a jelzett 100 ölfá mennyiség nem szükségeltetnék kártérítést nem követelhet. Egyébb feltételek a közig. jegyzői irodában meg tudhatók.

Ada 1912. évi augusztus hó 7-én.

Király Lajos,

jegyző. 2—2

Miskovity István,

bíró.

HIVATALOS

bélyegzőket pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körut 17. sz.
A Bács megyei Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Hoffman Mihály Özvegye

== lakásberendezési vállalata ==
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

KOHN ARNOLD

sirkőraktára

Budapest, VII., Károly-körut 15.

Telefon (interurban) 18-76.

Ajánlja állandóan nagy raktárát siremlékekben a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzok és költségvetések díjmentesen.

TRAPPISTA

legjobb minőségű és tartós csemege-sajt, valamint

Ementáli sajt,

szép és jóízű, Gádor községben készült
kilója 2.30 fillér.

Márián Györgynél Gádor (Bács megye)

A 4 kilót meghaladó rendelések ugyanezen árban postadíjmentesen küldetnek.

„Bács megye“

Lapvezér:

borsodi és katymári

Latinovits Pál,

ny. főispán, orsz. képviselő.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „**Bács megye**“ a 850.000 lakost számláló Bács-Bodrog megyének **legelterjedtebb** lapja. Mindenütt található, ahol a megyei közügyekért érdeklődnek.

A „**Bács megye**“ a legalkalmasabb hirdetési organum, mert a vevőközönség olvassa s így a hirdetés eredménnyel jár.

Érdeklődőknek a kiadóhivatal

BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz.

ad bővebb felvilágosítást.